

PRZYWIEŹĆ (90) *vb pf*

W inf -e- (5), -é- (2); -e- Mącz (4); -é- KochPs; -e- : -é- SarnStat (1:1); -wiózł; imp i part praet act z tekstów nieoznaczających é oraz ó; w pozostałych formach e oraz o jasne.

*inf przywieźć (14) [w tym zapis: -ść (12)]. ◇ fut 1 sg przywiozę (3). ◇ 3 sg przywiezie (7). ◇ 1 pl przywieziem a. przywiezimy (1). ◇ 3 pl przywiozą (3). ◇ praet 3 sg m przywiózł (10) [w tym zapis: -sł (4)]. f przywiozła (2). ◇ 1 pl m pers przywieźliśmy, -smy przywieźli (2) *BielKron, ZapKościar*, -chmy przywieźli (1) *RejJóz*. ◇ 3 pl m pers przywieźli (16). ◇ plusq 3 sg m przywiózł był (3) *Leop, BielKron, BudBib*, był przywiózł (3) *SeklWyzn, RejKupSekl, SkarŻyw*. ◇ 3 pl m pers byli przywieźli (2). ◇ imp 2 sg przywiezi (1). ◇ 2 pl przywieźcie (1). ◇ con 2 sg m byś przywiózł (1) [zapis: -sł]. ◇ 3 sg m by przywiózł (3) [w tym zapis: -sł (1)]. ◇ 3 pl m pers by przywieźli (2). ◇ impers praet przywiezi(o)no (12). ◇ con by przywiezi(o)no (2). ◇ part praet act przywi(o)zwszy (1).*

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVII w.

Dostarczyć na określone miejsce lądem lub wodą; adducere Miech, Vulg; deferre HistAl, Vulg; advehere Mącz, JanStat; apportare Mącz; ascendere facere PolAnt; afferre Modrz [w tym: kogo, co (79)] (90) :

a. Wioząc (86) : *LibLeg 11/141v; Tegoż też roku wielkie zwycięstwo Portugálczycy otrzymáli w Indyey/ y wielkie łkárby przywieźli BielKron 191v, 357; Mącz 477b; Ieśliżeby żywności ábo inšzych potrzeb nieprzywieżiono ná on dzień náznáczony/ niechby tylko łámemu Kálztellanowi było wolno z niektórymi ná to obránemi doiechác do miast y wsi/ brác potrzeby á łzácować. ModrzBaz 117; Oczko 28; Czálú wielkiego głodu/ gdy bráćiey chlebá niezštawáło/ á łmęćić łię poczęli: on [šw. Benedykt] ie ztákiey máley wiáry karał. A názauiurz/ dwieście korcy máki przed drzwiami złożoney náleżli. kto iá przywiołł/ ielzczę do tego czálú nikt niewie. SkarŻyw 252; [Bolesław Chrobry] bárzo wielką żáłością zięty: połłaz zacne połły do Prus o ciáło ich S. Woyćiechá żadáć. A oni widząc iłz łię ták pilnie o nim krol pyta y łtára: chlubili łię z tego/ mowiąc: Bogáłmy Polłkiego zábili y niedamy go inaczey alz nam ták wiele złotá przywieść krol każe/ iáko ciáło łamo záváży. SkarŻyw 356, 527, 593; ZapKościar 1585/59v; GostGosp 34, 63; Aby nikt nie śmiał ná ten plác gdzie namioty rozbité łtoią/ wozić ku łzynku gorzałki/ winá/ piwá/ áni włzelákiego pićia. A ktoby łie tego ważył/ ma vtráćić to/ co przywiezie. SarnStat 17; A kiedyby tá clafsis ábo flotá byłá, o którój tu wšpomina w Conłtituciiéy, tedyby zá łżeść dni mógl woyłko przywieźć ná rátunek Narwi, á z Narwie tákże ná rátunek Prufóm zá łżeść dni SarnStat 135.*

przywieźć czego (1): A gdy zimie lodem [jezioro] vmárzłó/ zebráli łię do niego łáfiedzi/ z procellią Káplánow/ Chorągwie/ z Krzyżámi/ y reliquiámi łwiętyymi/ chcąc tym gwałł Diabelłki odpędzić/ niołąc/ y Letánie łpiewáć/ przywieźli też s łobą niewody y łieci/ y wody łwięconey ná opętáną. StryjKron 351.

przywieźć do kogo (2): [Józef mówi do braci:] powiedzćye oycu memu wšytkę chwałę moię y wšytko cołćye widzyeli w Eipćye kwápćye łye á przywyezćie go do mnie HistJóz D4v; Leop 3.Reg 9/28.

przywieźć od kogo (1): przywiołł był Cefárzowi kłiążki od Láuthgráfá [!]/ o náuce prawdziwey wiáry krześciáńłkiej BielKron 207.

przywieźć komu (9): [Juda mówi do Józefa:] flubiłem oycu mówiąc yeflic go [Beniamina] zafie nieprzywoze niechay będę grzechu winień na przećyw tobie oycu memu na wśfelkj tzas *HistJóz* D3v, C4; *SeklWyzn* g3v; I wlpominałem na ty Kxazky Ktore mi był yeden dobrý przaczel do Krolewczu przjwiozł *RejKupSekl* a5v; fkoro mu [Amuratowi] ie [trzech synów Kastryjotusa danych w zakład] przywieziono/ dał ie obrzázac ná Turecką wiarę z wielkim wefelim *BielKron* 242, 207; *RejZwierc* 97; *SkarŻyw* 440; ktorzy [posłowie] przywieźli z łobą Rinoceruffa [tj. nosorożca] zá vpominek Cefarzowi *StryjKron* 11.

przywieźć po czym [= którędy] (1): Per mare advehere Po morzu prziwieść. *Mącz* 477b.

przywieźć w czym (1): [Jazon] Miáfto złotego włofá sierść báraniá Przywiozł w okręcie z Kolchow młodą paniá *KlonFlis* D.

przywieźć dokąd (25): *LibMal* 1543/69; *RejKupSekl* a5v; á niech będą rozeffláni ktorzyby pátrzyli po wśfelch źiemicach dzieweczek flicźnych/ á pánien: niechże by ie przywieziono do miáftá Sułán/ á oddano do niewieściego domu *Leop Esth* 2/3; [cesarz Aurelian] Czterzy wozy zwycięftwá do Rzymá prziwiozł/ ieden Odenatá mężá Zenobiey/ drugi miał od krolá Perfkiego/ trzeci od Zenobiey s pereł á ze złotá/ czwarty od Gotłkiego Kłiążęciá *BielKron* 153v; [papież Adrian] vmárl w Agrygnanie/ ciáło iego do Rzymá przywiezyono *BielKron* 181v; Chćieli potym aby [Luter] w Mánfeldzie był pochowan/ ále ná rokazanie Kűrfierftá Sáłkiego/ przywieźli go do Witembergu á tam pochowan *BielKron* 224v, 344v, 380, 397, 400v, 408 (11); A ták Teofil vćiekł przed zboyce/ y powiedziáł fwey pániey że iuz zábił Tárfsyá/ á ci zboyce wźiáwłzy pánnę y przywieźli iá do iednego miáftá kthoremu rzekano Melchiná *HistRzym* 20, 32v, 33, 67v; Trefić fie być dáleko gdzie w cudzych kráinach/ trefifz tam fyná iákiego przyiacielá fwego/ o kthorym iuz bylá máła nádzieia áby był ná fwiecie/ przywieźifz mu go do domu/ wiem żeć muśi być zá to bárzo powinien *RejZwierc* 97; Tráfuie fie też tego dofyc/ iz tákowi [szpiedzy i zdrajcy] vbieráią fie iáko chłop ze wśi/ y prziwiozą ná targ do obozu álbo gdzie do woyská rzeczy ftráwne/ owfły/ liáná/ y inne potrzeby *BielSpr* 27v; Krzyżacy też z łupámi y z zwycięftwem wrocili fię do Prus/ wiodác z łobą poimánego Kieyftutá Xiążę Trockie y Zmodźkie/ ktorego prziwiozwłzy do Málborku/ láncuchem y pętámi zwiázáli *StryjKron* 442; *Phil* Q4. Cf *Zwroty*.

przywieźć skąd [w tym: z inąd] (2) (9): *HistJóz* C4; Gdzież więc krol z fwiebody fwey kazał každemu okrczonemu fuknię nowá z fukna ktore był dał z polski przywieść. *MiechGlab* 87; W then czás Nowogrodzanie przywieźli s Corfoná wielki dzwon ktory iefzcze dźis tam ieft *BielKron* 432v; Woczka Kráiná miedzy zachodem á puł nocy/ dwádziesciá y fzesć mil od Nowogrodá wielkiego/ tá Kráiná ieft zá ieden dźiw fwiátu/ iz by nie wiem iákie źwierzę tam prziwiozł z inąd á chował ie tam rok/ wnet fzersć odmieni á będzie białe. *BielKron* 432v; *SienLek* a4; *Górndworz* P6; *SkarŻyw* 542; A gdyby tego [zboża na siew] w folwárku ták czyftego nie było/ z inźego przywieść/ álbo náwet kupić *GostGosp* 108; *KlonFlis* D.

W charakterystycznych połączeniach: ciało przywieźć (8), książki (księgi) (3), łódź, łupy, pieniądze, potrzeby (2), rzeczy strawne, skarby, więźnie, wojsko, wozy, zboże, zwierzę (2), żywności; po morzu przywieźć; przywieźć w okręcie; przywieźć do domu (2), do miasta (2), do obozu, do wojska, do zamku; przywieźć na targ; przywieźć za upominek.

Zwrot: »koñmi przywieźć« (1): Siáná ile może iednym koniem zawiéźć álbo zániéść/ zá ieden grofz: á co dwiemá koñmi przywieźie álbo przyniešie/ zá dwá grofzá: co cztérzmi/ zá cztérzy grofze. *SarnStat* 303.

»przywieźć z sobą« [*w tym: dokąd* (1)] [*szyk zmienny*] (7): [*Juda mówi do Józefa:*] iefli [...] [*ojciec*] vzrzy iż go [*Beniamina*] z fobą nieprzywiezym/ my fludzy twoi pople^m ftaość y síwiznę iego zzałością dopiekła [*tj. spowodujemy jego śmierć*] *HistJóz* D3v, E2; [*Juda mówi do Jakuba:*] Mych my tez ź [!] fobą zboża przywiezli niemało *RejJóz* N3v; *SienLek* a4; Konftántyn widząc ślepotę ich/ y niespráwiedliwość: ná Bífkupftwo fwe Athanázemu iáchác kazał/ á onych Bífkupow do śiebie przyzwał/ [...] chcąc tefz áby Arryufzá burzliwego człeká z fobą przywiezli. *SkarŻyw* 389; *StryjKron* 11, 351.

»na wozie, wozmi przywieźć« [*w tym: dokąd* (2)] [*szyk zmienny*] (2:1): Iakom ya nyeswyal [!] szerdzy [*lege: żerdzi*] wmyasthowye gramlyczkyem kthore on przywyoshl czhtermy [!] voszmy ku oprawy vrządu *ZapWar* 1522 nr 2275; *SeklWyzn* g3v; Ale zász trzem [*koniom*] woźnicá hániebnie dohluftał [!]/ Ták bárzo że lecowy nieboraczek wftał. Aż go do Sokołowá ná woźie w tłomoku/ Przywieżiono á tám mu dodáli obroku. *CzahTr* L2v.

Szeregi: »abo przywieźć albo posłać« (1): Tákże y potomkowie Podfkárbiów przefzłych reyeftrá téż fwé [...] ábo przywieźć álbo posłać máią. *SarnStat* 415.

»przywieźć albo przynieść« (1): *SarnStat* 303 *cf* »koñmi przywieźć«.

Przen (1) :

Zwrot: »z sobą [*skąd*] przywieźć« (1): GDźież oné obietnice kiedyś do Włóch iáchał? Boday bych zdrów do dómu ná zad nie przyiáchał/ Ieflic z fobą rozumu ztántąd nie przywiozę: Nie wdźwignęli go łam/ więc ná łzkápę włożę. *PudłFr* 31.

α. *Sprowadzić* (o towarach przywożonych zwykle z zagranicy) (20) : ale dzifz wylkyey [*sol*] byorą fzełzcz ffeht fkałzdey thalegy od tego czo przywezye a Kthemv mythnyczy [...] mytha zwozv ftaiego polpyąta grofza fthegofz gofzczya czo prziwyezye *MetrKor* 57/120, 59/281v [2 r.]; Abowiem gdy był głód wielki w Rzymie/ Grzegorz cokolwiek było fkárbow v niego y w kościele/ wftytki poftał do Egiptu zá zboże/ á co przywiezyono wftytko miedzy vbogie rozdał *BielKron* 164v, 453v; A który korzenia y rzeczy przerzeczonych zá taką cené [!] wftáwioną nie móglby przedác/ niechay do królestwá woźić ich żadnym obyczáiem nie śmie/ áni ich wywoźić pod ftráceniém tychże rzeczy/ które nád zákazánié náfze przywieźie/ álbo przedáwác będzie. *SarnStat* 274, 392.

przywieźć czego (1): Apportare frumenta ad difficillima loca, *Prziwieść* żyt bárzo w drogie kráiny. *Mącz* 313c.

przywieźć komu (1): [*Krzysztof Kolumb*] prośił Krolá Páná fwego áby mu w thym pomocen był/ co przed śie wzięł/ to iefł/ w dáłkie Kráiny ná morze záiechác/ á wzwiędzić y oględác mieyfca nieznaioime/ á ku fławie y pożytku pánu fwemu co ofobliwego przywieść *BielKron* 440v.

przywieźć w czym (1): Dla częgo iecháli poftowie do Sycyliey/ fkąd zboża dofyć w okręciech przywieźli *BielKron* 108v.

przywieźć dokąd (3): *Mącz* 313c *cf* *przywieźć czego*. *Cf* *przywieźć skąd dokąd*.

przywieźć skąd (9): Woiewodowie máią szácowác rzeczy przedawájące/ wywiedzyawfzy fię iáko drogie fá tám z kąd ie przywiozą. *UstPraw* A2; Po nim [*Pinzonie*] drugich wiele puścili fie iego slákiem do kráiny Páiry ná południe/ fkdá wiele przywieźli korzenia/ to iest/ Cynámonu/ Káfiey/ Pieprzu dlúgie⁸⁰/ Złotá/ y wiele inych rzeczy v nas kofztownych. *BielKron* 444v, 108v, 436, 436v; *Advehere ex India Z Yndiey* przywieść. *Mącz* 477b. *Cf przywieźć skąd dokąd; Zwrot.*

przywieźć skąd dokąd (2): S tey Moluki Portugálczyicy przywieźli wielkie páńftwá [= *bogactwa*] do Portugáliey *BielKron* 445v; (*nagł*) MIESCZANIE KRAKOWSCY. (-) OKazáli Przywiléy Wládyfláwá Książęcia ná fklad/ którym máią nádánié to/ [...] iżby kázdy kupiec/ przekupień/ któryby z Węgier/ álbo z Sączá/ álbo z infzého królestwá przywiózł do Kráková miédź/ nie przedawá iey żadnému człowiekowi opcému/ tylko mieścánom Krákówkim *SarnStat* 959.

Zwrot: »przywieźć z sobą [*skąd*]« (1): Potym tegoż czáfu Alexander kazał fpráwić w Babiloniey Máieftat złoty/ ktoremu podobien nie był náleZION ná fwiecie/ ábowiem ták wiele złotych byli przywieźli s sobą [*detulerunt greci*] z Indiey y s Perfidiey Grekowie iże ie mieli zá wzgardzone. *HistAl* M7v.

Przen [komu] (1) : Piotr y Páweł pará wołow/ ktora fkarb kupiecki świátu przywiozłá: iárzmo ich krzyfz/ á ciężar/ imię zbáwicielowe. *SkarŻyw* 595.

b. Niosąc (4) :

przywieźć do kogo (1): A gdy prziflá Archá Páńfka do Akaron/ záwołáli Acháronithowie/ momowiac [!]. Przywieźli do nas Archę Bogá Ifráelfkiego/ áby nas pobiłá *Leop* 1.Reg 5/10.

przywieźć skąd (2): Ale fkrzynię Bożą przywiozł był [*ascendere fecerat*] Dawid z Kir-iáthiehárymá/ gdzie iey był zgotowáł Dawid/ bo iey był rozbił namiot w Ierufzalimie. *BudBib* 2.Par 1/4. *Cf przywieźć skąd dokąd.*

przywieźć skąd dokąd (1): Ale Archę Bożą przywiozł był [*adduxerat*] Dawid z Káriáthiárym ná mieyfce kthore iey był nágothowáł/ á gdzie iey był rozbił Namiot/ to iest/ do Ieruzálem. *Leop* 2.Par 1/4.

Zwrot: »do siebie przywieźć« (1): Boiác fie Bethfámidowie ktorzy byli z zyemie Iudowey [*by Bóg nie zesłał na nich kary*]/ pofláli do mężow Káryátfkich/ áby do siebie Arkę Bożą przywieźli. *BielKron* 63.

Formacje współrdzenne cf WIEŻĆ.

Cf PRZYWIEZIENIE, PRZYWIEZION